

Sygn. akt III AUa 824/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2017 r. w Lublinie

sprawy R. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 12 maja 2016 r. sygn. akt VII U 804/15

oddala apelację.

Elżbieta Gawda Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 824/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustalił wnioskodawcy R. D. prawo do emerytury od dnia(...).

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca R. D. urodzony (...), w dniu

(...)złożył wniosek o emeryturę. Na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy ustalił na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu w wymiarze 31 lat 3 miesięcy i 17 dni. Żadnego z okresów zatrudnienia organ rentowy nie uznał za okres pracy wykonywanej

w warunkach szczególnych.

R. D. w okresie od 23 lutego 1976 r. do 25 lutego 1983 r. był zatrudniony w Okręgowym Zakładzie (...) w L. na stanowisku monter maszyn budowlanych. Przez cały okres zatrudnienia na tym stanowisku wykonywał pracę w kanałach remontowych. Pracował w godzinach od 7.00 do 15.00. Do obowiązków wnioskodawcy należała naprawa sprzętu ciężkiego

tj. spychaczy, ładowarek, koparek - w ramach remontów kapitalnych tych maszyn. Po całkowitym demontażu maszyny, pracownicy z kontroli technicznej dokonywali weryfikacji części nadających się do naprawy lub wymiany. Sprzęt do naprawy przywożony był z przedsiębiorstw drogowych z całej Polski. Z uwagi na dużą ilość sprzętu prace remontowe wykonywane były „non-stop”. Naprawy, z racji budowy maszyn, musiały być przeprowadzane w kanałach remontowych. Ciężkie, zdemontowane elementy przenoszone były suwnicami. Na hali było 6 kanałów

i pracowało ok. 20 mechaników. W kanale pracowało po dwóch mechaników,

z uwagi na ciężkie elementy i ich wielkość. Wnioskodawca w kanale rozkręcał podzespoły tj. silniki, całe podwozia, skrzynie biegów, mosty napędowe, spuszczał olej. Remont kapitalny np. spychacza trwał około 5-6 tygodni.

Z dniem 25 lutego 1983 r. wnioskodawca podjął pracę w Zakładzie (...), zawierając umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku mechanika maszyn budowlanych. W okresie od 22.02.1984 r. do 28.02.1984 r. i od 1.03.1984 r. do 28.02.1985 r., a następnie na okres od 4.07.1988 r. do 3.07.1989 r. został oddelegowany do pracy na budowę eksportową do ZSRR jako kierowca-mechanik. Umowa o pracę została rozwiązana z dniem 14.06.2000 r. na mocy porozumienia stron.

W okresie zatrudnienia w (...) wnioskodawca zajmował się naprawą sprzętu budowlanego tj. spychaczy, ładowarek, koparek, żurawi samojezdnych samochodowych. Praca wykonywana była na hali, na której znajdowało się 5-6 kanałów. Sprzęt należał do (...) i przeprowadzane były remonty kapitalne, awaryjne i bieżące. Wnioskodawca pracował w kanale, w którym naprawiał wały napędowe, silniki, napędy gąsienicowe, tłoki, wymieniał olej. W kanale pracowało dwóch mechaników.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy oraz świadków świadków A. R., I. W., B. B. i P. L.. Świadkowie mieli z ubezpieczonym kontakt przez większość okresu jego zatrudnienia. Szczegółowo opisali warunki pracy wnioskodawcy, potwierdzając charakter wykonywanej pracy i panujące warunki pracy. Opisali też czynności wykonywane przez wnioskodawcę w kanałach remontowych. Drobne rozbieżności co do niektórych szczegółów sprawy wynikają z naturalnych ułomności pamięci ludzkiej, zważywszy, że świadkowie zeznają na okoliczności zdarzeń życia codziennego nie mających charakteru wyjątkowego i z tego powodu trudniejszych do zapamiętania.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzone w aktach sprawy dokumenty, w tym w aktach osobowych i aktach ubezpieczeniowych wnioskodawcy, także zasługiwały na obdarzenie ich wiarą jako autentyczne i niekwestionowane przez strony.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 i 2 cyt. ustawy mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu

emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 2 ust.1 cyt. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 4 ust. 1 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Warunkiem uznania pracy za wykonywaną w warunkach szczególnych jest stałe (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar) wykonywanie jednego z rodzajów pracy, wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 roku, VIII UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08, LEX nr 528152 oraz z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, LEX nr 619638). Odstępstwo od tej reguły dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 roku, II UK 333/08, LEX nr 1001310). Wykonywanie przez cały czas pracy wyłącznie pracy w szczególnych warunkach jest praktycznie bowiem niemożliwe w żadnym procesie technologicznym i nie było intencją ustawodawcy przyznanie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym wyłącznie osobom, które przez pełną dniówkę roboczą nie wykonują żadnych innych czynności poza wymienionymi w wykazie A. Jak wskazują przytoczone wyżej poglądy Sądu Najwyższego w ramach pracy w warunkach szczególnych wykonuje się także inne czynności mające związek z tą pracą. W przypadku wnioskodawcy na pewno będzie to wykonywanie niektórych czynności naprawczych poza kanałem, w sytuacji gdy w przeważającej części czasu pracy spędzał wykonując naprawy w kanale remontowym.

W ocenie Sądu Okręgowego całość zgromadzonego w przedmiotowym postępowaniu wiarygodnego materiału dowodowego przemawia za uznaniem, że wnioskodawca w okresie 23 sierpnia 1976 r. do 25 lutego 1983 r. w Okręgowym Zakładzie (...) w L. i od 1 marca 1983 r. do 14 czerwca 2000 r. w Przedsiębiorstwie (...) w L. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę wskazaną w załączniku do wymienionego rozporządzenia, wykazie A, dziale XIV, poz. 16 „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych”.

R. D. legitymuje się zatem stażem ubezpieczeniowym wynoszącym ponad 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ukończył 60 lat życia oraz udowodnił okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat. Tym samym spełnione są wszelkie przesłanki ustalenia mu prawa do emerytury od dnia (...) tj. od daty złożenia wniosku.

Z tych względów i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia, poprzez ustalenie prawa do emerytury osobie, która nie spełnia przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych;
- 2) sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych przez okres wynoszący ponad 15 lat;
- 3) naruszenie prawa procesowego przez przekroczenie wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów;

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Apelujący wskazał, że wnioskodawca nie uzyskał z żadnego zakładu pracy świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Ze specyfiki naprawianego sprzętu tj. spychaczy, ładowarek i koparek, wynika, że sprzęt ten nie wymaga całościowych napraw w kanałach a wiele czynności jest wykonywanych poza kanałami. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że wykonywał szereg innych czynności poza kanałem np. mycie i remontowanie wymontowanych części. Ponadto pracując w (...) dwukrotnie wyjeżdżał na budowę eksportową do ZSRR, gdzie pracował jako kierowca-mechanik. Od 26 października 1989 r. powierzono mu obowiązki brygadzysty. A zatem do jego obowiązków należał dozór, wydawanie kart pracy i nadzór nad materiałami wydawanymi z magazynu. W ocenie pozwanego wnioskodawca nie pracował w kanałach remontowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zatem nie przepracował wymaganych 15 lat w warunkach szczególnych.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzuty apelacji nie są trafne. Przede wszystkim Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy i przesłuchanych w sprawie świadków gdyż są spójne i złożone zostały przez osoby, które pracowały razem z wnioskodawcą, pamiętały i opisały rodzaj wykonywanych przez niego czynności. Dokonana przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu jest sprzeczne z doświadczeniem życiowym. Taka sytuacja w sprawie niniejszej nie zachodzi. Pozwany nie wykazał w czym upatruje naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów.

Brak świadectw pracy w warunkach szczególnych nie oznacza, że faktycznie praca taka nie była wykonywana. Okoliczności powyższe ubezpieczony może wykazać wszelkimi dowodami, nie wyłączając własnych zeznań jak i zeznań świadków. Świadkowie przesłuchani w sprawie opisali rodzaj i warunki pracy wykonywanej przez wnioskodawcę a Sąd na podstawie tych dowodów prawidłowo ustalił stan faktyczny. Nie umknął uwadze Sądu Okręgowego fakt, że wnioskodawca nie pracował przez 100% swojego czasu pracy wyłącznie w kanałach remontowych.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że zajmował się też myciem wymontowanych części w kabinie a w razie potrzeby pracował przy remontach poza kanałem (zeznania P. L. i I. W.). Czynności te miały jednak charakter sporadyczny a nadto były związane z pracami głównymi, wykonywanymi

w kanałach. Opierając się na cytowanych poglądach Sądu Najwyższego słusznie Sąd Okręgowy zważył, że czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, mające charakter incydentalny, krótkotrwały i uboczny nie oznaczają braku stałości pracy i jej pełnego wymiaru. Tym samym zasadnie Sąd Okręgowy ustalił, że zarówno w Okręgowym Zakładzie (...) w L. jak i w Zakładzie (...) w L. skarżący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 16 tj. prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Dodać należy, że przedsiębiorstwa powyższe dokonywały remontów kapitalnych ciężkiego sprzętu, przywożonego z całego kraju. Część sprzętu oczekiwała na naprawę poza pomieszczeniami zakładów, gdyż wszystkie kanały remontowe były zajęte.

Odnośnie zarzutu, że wnioskodawca od dnia 26 października 1989 r. pracował w charakterze brygadzysty, zważyć należy, iż funkcję tę pełnił on zaledwie ok. 2 miesięcy. Był to tak krótki okres, że żaden ze świadków nie zapamiętał aby skarżący był brygadzystą.

Ocena pracy wnioskodawcy dokonana przez Sąd Okręgowy jest zatem trafna a to oznacza, że przez okres ponad 15 lat wykonywał on pracę w warunkach szczególnych. Odliczając okres wykonywania pracy w ZSRR (2 lata i 7 miesięcy) oraz 2 miesięczny okres pracy w charakterze brygadzysty, wnioskodawca przepracował 19 lat 7 miesięcy i 2 dni w warunkach szczególnych przy pracach wymienionych w wykazie A dziale XIV poz. 16, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się zatem naruszenia prawa materialnego wskazanego w apelacji, gdyż wszystkie sporne przesłanki wynikające z treści art. 184 ust. 1 cyt. ustawy oraz § 2 i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia, zostały w niniejszej sprawie spełnione.

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.